

Yatırım beklerken elimizdekinden de oluyoruz

GELEN YOK GİDEN ÇOK

Afrika ülkeleri kadar yatırım çekebilen Türkiye, ülkedeki uluslararası şirketleri de tutamıyor. Birçok dev şirket Türkiye'den çıkarken, yabancıların kurduğu şirket sayısı da azalıyor

Tolga
UGUR

YABANCI yatırımcıya güven veremeyen Türkiye, yıllardır ekonomiye ve istihdama katkı sağlayan birçok dev şirketin ülkeden ayrılmasına da engel olamadı. Üstelik Türkiye'de geçen yıl kurulan yabancı sermayeli şirket sayısı da sert geriledi. **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği**'nin verilerine göre 2023'te 12 bin 241 yabancı sermayeli şirket kurulurken, bu sayı 2024'te yüzde 37.59 oranında gerileyerek 7 bin 639'a kadar indi. Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı sermayeli şirket sayısı da 2024'te sınırlı bir artış göstererek 82 bin 716'dan 83 bin 543'e ulaştı. Ancak 83 binden fazla şirketin

15 bin 6 tanesini yıllardır Türkiye'de ciddi bir nüfus oluşturan Suriyeliler kurdu.

SAY SAY BİTMİYOR

Geçen yıl Türkiye'deki faaliyetlerini sonlandıran şirketler arasında en dikkat çeken BP oldu. 1912'den bu yana Türkiye pazarında bulunan BP, geçen yıl Türkiye'deki operasyonlarını Petrol Ofisi'ne satarak çıktı. 1863'te İstanbul'da ilk acentesini açan İtalyan sigorta devi Generali Sigorta'da Türkiye pazarından geçen yıl çıktı. Hollandalı NN Sigorta, operasyonlarını Zurich Sigorta'ya satarak Türkiye'den çıkan bir diğer büyük şirket oldu. Türkiye'de fabrikası bulunan hijyenik mamul

üreticisi Essity, Alman metal şirketi Wuppermann, kripto para borsası Bitget TR geçen yıl Türkiye'den çıkan diğer önemli şirketler olarak sıralanıyor.

2025'in ilk ayında da geçen yılki trend devam etti. Almanya'nın otomotivde yan **sanayi** şirketlerinden Linde+Wiemann, Türkiye'de 2010'da başladığı üretimini sonlandıracığını açıkladı. Son olarak Canbebe markasıyla bilinen uluslararası kişisel bakım çözümleri üreticisi Ontex Group NV, Türkiye'den çekileceğini duyurdu.

%37

Kurulan yabancı sermayeli şirket sayısı 2024'te yüzde 37.59 azaldı.

7.639

ŞİRKET

Yabancılar geçen yıl Türkiye'de 7.639 şirket kurdu.

9.6

MİLYAR DOLAR

Türkiye, 2024'ün 11 ayında 9.6 milyar dolarlık yatırım çekti.

Sanayi devlerinde yabancı azalıyor

İSTANBUL Sanayi

Odası'nın (ISO) yayınladığı

ISO 500 2023 verilerine göre listedeki yabancı sermayeli şirket sayısı, 2010'lu yıllardaki tarihsel ortalamasının çok altında bulunuyor. 2023 listesinde 116 yabancı sermayeli şirket listeye girerken, bu değer 2013'te 137, 2019'da 117 olmuştu. Mısır'ın, Arjantin'in 30'ar, 40'ar milyar dolardan fazla doğrudan yatırım çektiği 2024'te Türkiye'ye gelen yatırım yaklaşık 10 milyar dolar oldu. Türkiye, doğrudan yatırımda Angola, Gine gibi Afrika ülkeleriyle aynı klasmanda yer aldı; Ürdün, Peru, Fas gibi ülkelerin arkasında kaldı.

Sanayi Üretim Endeksi'nin düşündürdükleri

Hafta başında TÜİK, Sanayi Üretim Endeksi verilerini açıkladı. Verinin açıklamasının ardından ortaya çıkan tablo diğer öncü göstergelerin ima ettiği beklentilere göre olarak oldukça farklı çıkınca ben de konunun detayını araştırma ihtiyacı hissettim. Zira son dönemde özellikle ekonomideki yavaşlamanın imalat sanayi üzerindeki etkileri ve yine bu etkilerin en

yakından izlendiği öncü gösterge olan "İmalat PMI" verisindeki gelişmeler bizi farklı beklentilere itmişti. Farklı diyorum çünkü **İstanbul Sanayi Odası**'nin açıkladığı İmalat PMI verisi her ne kadar son iki aydır yükselse de son 10 aydır eşik değer olan 50,00'nin altında ve daralmaya işaret ediyor.

Ancak TÜİK'in son açıkladığı veriye göre 2024 Aralık ayında Sanayi Üretim Endeksi aylık bazda %5 ve yıllık %7 artış göstermiş durumda. Her ne kadar Kasım ve Aralık'taki İmalat PMI verileri evvelki aylara göre olarak bir miktar daha yüksek olsa da Sanayi Üretim Endeksi'ndeki son 2 aylık bu denli yükselişi izah etmiyor.

Hali hazırda Sanayi Üretim Endeksi son 2 aydır pozitif hareket ederken ondan önceki 4 ay boyunca negatif değer almıştı ve açıkçası hem içerideki hem de yurtdışındaki talep koşulları son 2 aylık bu hızlı artışı tek başına izah eder nitelikte değildi.

Hal böyle olunca ben de Sanayi Üretim Endeksi'ndeki gelişmelerin sektörel kırılımlarına bakma gereği hissettim. Alt kırılımlarda en yüksek artışın hem aylık hem de yıllık bazda yüksek teknoloji grubunda olduğu görülüyor. Hatta bu

artışlar oldukça dikkat çekici derecede yüksek. Çünkü yüksek teknoloji grubundaki aylık artış %51,6 ve yıllık artış ise %43,5. Bir önceki ay da aylık bazda %8,1'lik bir artış var.

Elbette bu "yüksek teknoloji" grubunun içerisinde hangi ürünler ve/veya sektörler olduğu TÜİK'in veri seti içinde yayımlanmıyor. Ancak biz biliyoruz ki son dönemde Türkiye'nin yüksek teknoloji

grubunda en iddialı olduğu sektör savunma sanayi. Zaten son dönemde halka açık savunma sanayi şirketlerinin Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na bildirdiği iş anlaşmalarına ve bu şirketlerin bilançolarına bakarsanız bu alanda Türkiye'nin oldukça önemli bir üretici haline geldiği aşikâr. Bu verilerden yola çıkarak Sanayi Üretim Endeksi'ndeki imalat sanayinin geneline yayılmayan ancak sürpriz olarak nitelendirilen bu ciddi artışın ağırlıklı olarak savunma sanayiindeki gelişmelerden kaynaklandığını düşünmek çok zorlama bir yorum olmayacaktır. Hali hazırda Türkiye'nin "yüksek teknoloji" grubunda en çok üretim ve ihracat yaptığı sektörün savunma sanayi olduğunu not edelim.

Elbette Sanayi Üretim Endeksi'ndeki artışın imalat sanayinin geneline yayılması arzu edilir. Ancak yüksek teknoloji gibi "yükte hafif, pahada ağır" sektörlerin katkısının her geçen gün artması da oldukça önemli bir gelişme. Tahmin ediyorum önümüzdeki dönemde enflasyonun makul seviyelere inmesinin ardından imalat sanayiindeki ivmelenme genele yayılarak büyümeye devam edecektir.

LEVENT YILMAZ
levent.yilmaz@yenoafak.com.tr

